

Література:

1. Галкина-Федорук Е.М. Об экспрессивности и эмоциональности в языке / Е.М. Галкина-Федорук // Сборник статей по языкознанию. – М.:, 1968. – С. 102-103.
2. Іщенко Н.Г. До питання конотативного значення словотвірних синонімів/ Н.Г.Іщенко//Гуманітарний вісник. Серія – Іноземна філологія. – Черкаси: ЧПІ, 2000. – С.161-165.
3. Телия В.Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц / В.Н.Телия. – М.: Наука,1986. – 136с.
4. Шаховский В.И. Эмотивный компонент значения и методы его описания / В.И.Шаховский. – Волгоград, 1983. – С.17.

СТАН ДОСЛІДЖЕНЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ДІАЛЕКТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

М.П. Колісник

*аспірантка кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови,
Національний Технічний Університет України «КПІ»*

У колі загальних проблем лінгвістики явище варіативності мовних систем має місце (J. Beal, P. Trudgill, O.A. Бубенникова та ін.) не лише в їхній внутрішній структурі. Оскільки будь-яка мова існує у вигляді певної кількості різновидів або аллосистем на кшталт говірок, варіантів, діалектів, що мають свої особливі лінгвістичні ознаки, соціальні й комунікативні функції та здійснюють вплив на мовну картину певної мовної спільноти, країни, регіону або навіть світу [1, с. 6], то актуальним стає вивчення не тільки територіального варіювання мови, а також розгляд варіювання в межах кожного з її існуючих національних варіантів.

Проблема диференціації діалектів кожної з країн, у яких англійська мова є державною, має багатолітню історію вивчення й охоплює надзвичайно широкий діапазон питань. Активне звернення лінгвістів до діалектів, зокрема

англійської мови, пов'язується з різними аспектами їхнього функціонування, постійного реагування мови на зміни в суспільстві, оптимального пристосування її до потреб життя (G. L. Brook, Г.В. Степанов та ін.). Разом з тим ця проблема не отримала в англістиці належного висвітлення, яке б дало повне уявлення й консолідований опис мовних ситуацій в таких країнах як Англія, США, Канада, Австралія, Нова Зеландія, Індія та ряді африканських й азіатських країн.

Тому метою цієї праці є стислий розгляд наявних відомостей про стан досліджень діалектів англійської мови на територіях згаданих вище країн.

Прийнято вважати, що Об'єднане Королівство являє собою чи не найбільш діалектносвідому націю у світі, оскільки мало країн світу мають так багато різновидів мови на такій відносно невеликій території. Питання мовного варіювання Великобританії турбувало у свій час багатьох лінгвістів (E. Deith, E. Kolb, A. McIntosh та ін.) і воно продовжує бути актуальним (J.K. Chambers, A. Hughes, А.В. Коновалов та ін.) і сьогодні. У Великій Британії, за твердженням О. Мутта [7, с. 17], існує близько 300 діалектів. Головним критерієм їхньої класифікації слугує територіальний фактор. Так, багатьма діалектологами за основу прийнята класифікація А. Елліса, спираючись на яку, сучасні англійські діалекти класифікуються в такий спосіб: I. Північні діалекти; II. Середні діалекти; III. Східні діалекти; IV. Західні діалекти; V. Південні діалекти [2, с. 36-37]. Розподіл сучасних діалектів Англії, згідно спостережень Д. Крістала [6, с. 324-325], виявляє низку подібностей із зонами розповсюдження діалектів у давньо- і середньоанглійський періоди, а саме: основна межа проходить між північними районами й іншою частиною Англії, повторюючи в цілому кордон між англосаксонськими королівствами Нортумбрією й Мерсією. Другорядною межею відокремлюється район Мідленда від південніших областей країни.

Діалектну картину американського варіанта англійської мови було досліджено нерівномірно, оскільки певні регіони не були описані на такому самому рівні порівняно з іншими регіонами. Так, Р. Макдевід, Ф. Кассіді, Г.Курат виокремлюють три основних діалекти американської англійської,

включаючи до свого опису лише східну частину США: північний, центральний та південний [1, с. 21] регіони. За територіальною ознакою О.Д. Швейцер класифікує американський варіант англійської мови на шість діалектів (Східна Нова Англія, Нью-Йорк, Середньоатлантичний район, Західна Пенсильванія, Південний та Південний гірський райони), з часом уводячи замість Південного гірського діалекту Середньозахідний [4, с. 27].

Найбільш точний і повний опис територіального варіювання американського варіанта англійської мови наводить Дж. Ніст [8, с. 366-370], за яким на всій території США функціонує десять діалектів, об'єднаних у три регіональні типи: Північний, Центральний та Південний. До Північного регіонального типу поряд з діалектом Східної Нової Англії він включає північно-центральний діалект (Західна Нова Англія), а також південно-західний (штати Арізона, Невада, Каліфорнія).

Стосовно англійської мови у Канаді, то вона певний час не сприймалася як мова окремої нації, з усіма функціями, притаманними національній мові. Англійська мова, яка є офіційною мовою Канади разом з французькою, являє собою досить складне явище, яке було об'єктом досліджень багатьох учених (див., напр., Н. Kurath, А.А. Абызов, Л.Г. Попова та ін.). Щодо діалектних форм англійської мови, які існують на території Канади, то це питання представлено, на наш погляд, у недостатньо повному обсязі. В літературі часто зустрічається думка про відсутність у Канаді територіальних діалектів. Так Ф. Прістлі, зокрема, зазначає, що найбільш характерною ознакою англійської мови Канади є її однорідність. Існуючі регіональні відмінності є незначними і більше схожі на відмінності, притаманні мові окремих індивідів (цит. за [1, с. 53-54]).

Вивчення австралійського варіанта англійської мови свідчить про незначущість територіального фактору при визначенні діалектів цієї країни. Тут більше значення має соціальний фактор, оскільки, базуючись, здебільшого, на вимові, діалектологи виділяють три різновиди австралійського варіанта англійської мови: *Cultivated* (культивований діалект, на якому говорить приблизно 10% населення країни, при чому на нього все ще має великий вплив

RP), *General* (загальний діалект, на якому розмовляє більшість населення Австралії) та *Broad* ("широкий" діалект, притаманний неосвіченій частині населення з явними відхиленнями від стандартної вимовної норми, а також від вокабуляру й граматики) [3, с. 36].

В англійській мові Нової Зеландії спостерігається вплив мови аборигенів марійців [там само, с. 82]. Тому тут, вивчаючи варіативність англійської мови, насамперед, приділяють увагу етнічному фактору.

Вплив корінного населення є надзвичайно вагомим у розрізненні діалектів англійської мови, що функціонують на території африканських та азіатських країн. Спільною тенденцією для більшості з цих країн є збереження англійської мови як мови науково-технічної інформації та засобу спілкування із зовнішнім світом. Англійська мова в цих країнах виконує роль «мідіпосередника» [1, с.106-109].

Таким чином, поділяючи думку Д. Крістала щодо факторів, які впливають на виокремлення діалектів, можна сказати, що такі фактори як вік, стать, соціальний клас, етнічна група вважаються не менш важливими аніж власне регіональні особливості діалекту [5, с. 26]. Разом з тим доцільно зазначити, що територіальна замкнутість не втрачається як основний компонент територіального діалекту, він стає маркером соціального статусу мовця.

Як бачимо на даному етапі розвитку діалектологічної традиції вивчення англійської мови все ще залишаються певні лакуни. Це зумовлено тим, що вивчення діалектів англійської мови на території тієї чи іншої країни здійснюється досить вузько спрямовано без належної уваги до всього спектра можливих особливостей діалекту як лінгвістичного явища.

Тому доцільно, мабуть, здійснювати більш повне вивчення діалектів з урахуванням не лише територіальних факторів, а також і соціальних та соціокультурних чинників їхнього функціонування. При цьому не слід зневажати лексичними та граматичними відмінності діалекту від стандартного варіанта мови та від акценту, особливості якого виявляються винятково на фонетичному рівні.

Література:

1. Варианты полинациональных литературных языков / [Жлуктенко Ю.А., Карабан В.И., Быховец Н.Н. и др.] ; под ред. Ю.А.Жлуктенко. – К. : Наук. думка, 1981. – 280 с.
2. Коновалов А.В. Социокультурные особенности функционирования современных британских диалектов (на материале западно-центральных диалектов): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19 / А. В. Коновалов – М., 2005. – 176 с.
3. Ощепкова В.В. Язык и культура Великобритании, США, Канады, Австралии, Новой Зеландии / В.В. Ощепкова. – М.: Глосса, 2004. – 336 с.
4. Швейцер А.Д. К вопросу о типологии национальных вариантов языка / А.Д. Швейцер // Типология сходств и различий близкородственных языков. – Кишинев: Штиинца, 1976. – С. 21-31.
5. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language / D. Crystal. – Cambridge: Cambridge University Press, 1995. – 475 p.
6. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language / D. Crystal. – Cambridge: Cambridge univ. press, 1997. – 489p.
7. Mutt O. Social and regional varieties of Present-Day English / O. Mutt. – Tartu: Department of English studies, 1981. – 93p.
8. Nist J. A structural History of English / J. Nist. – N.Y.: St. Martin's press, 1966. – 426 p.

СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА ІНТЕРНЕТ-НОВИН

С.С. Кулєзньова

старший викладач

Національний технічний університет України «КПІ»

Сучасний етап розвитку цивілізації – це епоха інформаційних технологій і «глобалізації», в рамках якої відбувається формування нового типу світового